

## **Consultation on guidelines on recommended standard licences, datasets and charging for the re-use of public sector information**

### **Position paper Nederland**

#### Recommended datasets

Uitgangspunt is dat alle data –conform het principe open, tenzij- potentieel even belangrijk zijn, maar dat de prioriteit van vrijgeven kan verschillen. De versnelling en prioritering in het beschikbaar stellen van data vindt plaats op basis van de maatschappelijke vraagstukken die spelen. Die kunnen per lidstaat verschillen en het is ook een nationale bevoegdheid om te bepalen welke data met prioriteit ontsloten moeten worden.

Uitgangspunt bij het bepalen van een eventuele lijst is ten eerste dat data openbaar zijn en snel beschikbaar kunnen zijn.

In Nederland wordt- naast een aanpak die is gericht op het vergroten van transparantie- een vraaggerichte aanpak gekozen. Het vergroten van het aanbod van data wordt bepaald door de maatschappelijke relevantie van de data. Welke maatschappelijke vraagstukken spelen er en kan open data bijdragen aan de oplossing daarvan? Vanuit die benadering kan worden gewerkt aan een lijst met kerndatasets, of eerder datasets die met prioriteit vrijgegeven moeten worden. Dit kunnen andere datasets zijn dan in de lijst nu opgenomen in de consultatie.

Deze lijst zou idealiter het resultaat moeten zijn van een dialoog tussen overheden, hergebruikers, maatschappelijke organisaties en eindgebruikers. In deze dialoog kunnen de verschillende afwegingen zoals transparantie, haalbaarheid, continuïteit aan de kant van de overheid maar ook economisch potentie aan hergebruikers- en eindgebruikerskant worden gewogen. Ook kan bijvoorbeeld worden gekeken naar de soorten informatie waarnaar wordt gevraagd in Wob verzoeken.

In zijn algemeenheid moeten alle datasets die voor hergebruik in aanmerking komen machine leesbaar zijn (anders niet herbruikbaar), zoveel mogelijk voldoen aan open standaarden en beschikbaar zijn voor commercieel en niet commercieel gebruik.

#### Licensing, gebruiksvoorwaarden

Uitgangspunt blijft dat zo min mogelijk gebruiksvoorwaarden gelden en dat geen onderscheid wordt gemaakt tussen commercieel en niet commercieel gebruik. Eenmaal beschikbaar voor hergebruik, dan ook voor iedereen.

In het algemeen is een goede communicatie over de dataset heel belangrijk, met name over de context, kwaliteit en actualiteit. Hergebruikers weten dan om wat voor soort data het gaat, wat de kwaliteit is en waarvoor de data zijn verzameld.

Wel kan het in sommige gevallen nodig zijn om waarborgen in te bouwen voor:

- Aansprakelijkheid voor gevolgen hergebruik
- Het voorkomen dat de hergebruiker zich voordoet als de authentieke bron, waardoor verwarring zou kunnen ontstaan over de authenticiteit van gegevens. Zeker als er rechten aan de informatie kunnen worden ontleend.

In sommige gevallen hanteren overheden hiervoor bronvermelding. Bronvermelding biedt tegelijkertijd geen garanties tegen mogelijk misbruik van data. Misbruik blijft mogelijk, met of zonder bronvermelding. De verantwoordelijkheid voor wat er met de data gebeurt ligt nadrukkelijk bij de hergebruikers zelf. De hergebruiker dient bij het werk de door de maker of de licentiegever

aangegeven naam te vermelden (maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat zij daarmee instemmen met het werk of het gebruik van het werk<sup>1</sup>).

Nederland volgt de Creative Commons licenties, bijvoorbeeld CC0, omdat ze vrij algemeen bekend en transparant zijn. CC0 zorgt ervoor dat de verstrekker zich niet meer kan beroepen op het uitoefenen van rechten. CC0 is geen licentie maar een verklaring. Alle licenties die bronvermelding of meer eisen zijn in principe beperkend.

Belangrijk is ook dat licenties goed te begrijpen moeten zijn en dat eenduidig taalgebruik wordt gehanteerd.

Aandachtspunt is wel dat toestemming voor hergebruik wordt gegeven. De richtlijn gaat uit van een verzoek, dus als het verzoek wordt gehonoreerd is er toestemming. Bij open data ligt dat anders. Open data wordt op internet gezet. Het is dan niet altijd duidelijk of de aangeboden data dan voor hergebruik in aanmerking komen. Verklaringen als CC0 of CC-BY kunnen in het geval van open data helpen om inzichtelijk te maken dat er toestemming is voor hergebruik.

In de consultatie is een vraag opgenomen over een zwarte lijst van licenties die hergebruik beperken. Het is voor Nederland niet duidelijk wat hiervan de consequenties zijn, wat het nut ervan is, wie die lijst moet beheren en wie bepaalt dat een licentie op die zwarte lijst terecht komt.

### Charging

Nederland ondersteunt het basisprincipe van maximaal marginale verstrekingskosten zoals dat nu in de nieuwe richtlijn is opgenomen. De voorkeur en het Nederlandse beleid gaat uit van het in principe helemaal niet in rekening brengen van kosten. De opkomst van open data heeft de discussie over marginale verstrekingskosten ingehaald.

De definitie van marginale verstrekingskosten ontbreekt echter nog. In Nederland is het (vooralsnog) staand beleid dat bij een informatievraag op verzoek, maximaal de marginale kosten van verstrekking (dus kosten voor reproductie en levering) in rekening worden gebracht.

Kosten voor het verzamelen en gebruik van de informatie worden in principe niet in rekening gebracht.

In de consultatie worden weliswaar kostensoorten genoemd, maar bij sommige van die kostensoorten lijkt het ook te gaan om kosten die overheden soms al hebben gemaakt voor het verzamelen en genereren van informatie die al gebruikt wordt voor de uitvoering van een publieke taak. Zulke kosten vallen in de Nederlandse situatie in elk geval buiten het begrip marginale verstrekingskosten.

Nederland ziet dan ook graag een zo concreet mogelijke begrenzing van wat volgens de uitleg van de Europese Commissie van de richtlijn hergebruik van overheidsinformatie nu wel en wat niet onder marginale verstrekingskosten valt. In Nederland loopt momenteel een onderzoek naar de incrementele kosten voor overheden bij het beschikbaar stellen van open data. Mogelijk dat op grond van dit onderzoek uitspraken gedaan kunnen worden over wat wel en wat niet tot marginale verstrekingskosten kan worden gerekend en of er überhaupt marginale kosten zijn. Nederland kan dan de uitkomsten delen met de Europese Commissie.

Het begrip marginale verstrekingskosten is niet zomaar gedefinieerd. Moeilijkheid is dat binnen overheidsorganen de kosten die gemaakt worden voor het beschikbaar stellen specifiek voor hergebruik niet altijd te isoleren zijn, evenals de toerekening van bepaalde kosten specifiek voor het beschikbaar stellen van een dataset. Uitgaande van een verzoek kunnen de marginale kosten nog worden bepaald. Bij open data worden data beschikbaar gesteld aan mogelijk heel veel gebruikers tegelijkertijd. Juist vanwege de moeilijkheid en de administratieve lasten van het

---

<sup>1</sup> <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/nl/>

toerekenen van kosten bij open data is de lijn dat open data kostenloos beschikbaar worden gesteld.

De mogelijkheid van het indienen van een verzoek tot hergebruik van overheidsinformatie blijft bestaan, naast de mogelijkheid voor overheden om data proactief als open data beschikbaar te stellen. Dit is het verschil tussen data passief verstrekken of proactief openbaar maken. Het is de verwachting dat het aantal verzoeken zal afnemen als er meer open data actief beschikbaar wordt gesteld.

Voor extra diensten bovenop de open data, zoals datalevering met beschikbaarheids- en performance garanties en/of een helpdesk kunnen wel kosten worden doorberekend en dan kan het gaan om de kostensoorten die nu bij vraag 4.2 in de consultatie worden genoemd. Voorwaarde moet wel zijn dat de open data in de 'as is' vorm altijd vrij beschikbaar blijft.

Bij musea, archieven en bibliotheken kan een verzoek om betere kwaliteit dan de standaard kwaliteit resulteren in een hoger tarief. Bijvoorbeeld afbeeldingen die bij beschikbaarstelling als open data een x-aantal pixels hebben terwijl partijen ook om hogere resolutie kunnen vragen. De kosten daarvoor moeten dan ook kunnen worden doorberekend.